

SZERKESZTŐI JEGYZET

Lapszámunkban ezúttal ismét a GYIK-Műhely képeit találja az olvasó. Ami azért némi magyarázatra szorul. Az előző számban a műhely pedagógusai, képzőművészei mondták el, milyen szakmai, pedagógiai megfontolások szerint dolgoznak, miféle visszajelzéseket kapnak, s a fotókat is ők készítették, válogatták. Ezúttal pedig egy valódi tárlatlátogatást követhetnek végig olvasóink, Veszprémi Attila munkatársunk személyes beszámolóját, értelmezéseit olvashatják, és az ő felvételeiből készült válogatást láthatják oldalainkon. Összevetésre, egybeolvasásra érdemes a két nézőpont. Külön ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Emlékezetes iskolai féléven vagyunk túl, volt „ünnepélyes bizonyítványosztás” is, a szinte már megszokott szokatlan kerektek közt, vagyis esőben, egy utcai demonstráció részeként. Nem tisztem megítélni az érdemjegyeket (az oktatási kormányzat vezetői sorra elégtelent kaptak a *Tanítanék mozgalom* vezetőitől) mindenesetre ez az osztályozós fieszta (mely amúgy egy kárhoztatott tanári attitűdöt idézett fel, hogy milyen remek dolog és mekkora öröm buktatni) inkább tűnt gyenge színpadi produkciónak, mint egy komoly szakmai mozgalom tanévzáró beszámolójának.

Másfelől persze a KLIK osztódása és az állami szerepvállalás erősítése nem tűnik éppen jó válasznak a KLIK-kel kapcsolatos ezer kritika, és az állami szerepvállalást ért alapvető kifogások tükrében.

Egy szakmai folyóiratnak efféle helyzetben ösztönöznie kell szerzőit, hogy értelmezésekkel segítsenek a közoktatási helyzet tisztázásában. Ezúttal hatványozott indítékkal. Hiszen az, ahogy most zajlik (zajlott) az egyeztetés, hogy a szakmai kritika politikai nyelvre fordítódik le, s a politikai válaszból lesz majd szakmai döntés, úgy tűnik, nem sikeres. A politikai nyelv, ami a közös ügyek tárgyalásának közös nyelve kellene legyen, sajnos, nálunk nem működik (működött), valójában esetünkben mintha épp a megértés és a megértetés akadálya volna. A hatékony szakmai öngazgatás hiányából, a bürokrácia és a rossz költségvetési kalkuláció kritikájából a politika nyelvén hatalmi legitimációs krízis lett. Ennek az átértelmezésnek minden rossz következményével. Meg kell próbálnunk az eléggé elmérgesedett vitát, s persze egyúttal a közoktatás és köznevelés egész világát és kultúráját a volt alkotmány, a jelenlegi alaptörvény, az EU-s alapelvek, az egyetemes emberi jogok és persze egyszerűen a józan ész szellemében (mert ebben a vonatkozásban egybehangzóak) politikai értelemben demilitarizált területként kezelni. Politikai vitáink nem árnyékolhatják, torzíthatják, befolyásolhatják gyermekeink sorsa miatti szakmai, emberi felelősségünket. Az oktatáskutatók, a szakértők, a pedagógusok, a szülők és persze mindegyiknek a diákok számára ez többnyire magától értetődő, szeretnék ezt a magától értetődőséget minél hatékonyabban képviselni a továbbiakban is.

Lapunk hátoldalán ezúttal a Magyar Paedagógia (a Magyar Pedagógiai Társaság egykori lapjaként lapelődünk) 116 évvel ezelőtti írásaiból idézünk. Az volt a benyomásom a folyóirat régi számait olvasva, mintha jobban érteném őket, az egykori-

akat, mint magunkat. Vagy úgy is mondhatnám, mintha többet tudnának rólunk, mint mi magunk.

2016. június 23.

Takács Géza

Helyesbítés:

Idei 1–2. számunk egyik írásába komoly hiba került. Javasoljuk olvasóinknak, hogy jelöljék a tévedést a megfelelő helyen, mi a honlapunkon javítjuk. A *Rövid emlékeztető a 2016-os tanári tiltakozások két és fél hónapjáról* című kronológiában a február 15-ei bejegyzés második bekezdésében leírt esemény, a *Hálózat a tanszabadságért* mozgalom által szervezett oktatási kerekasztal nem 2016-ban, hanem 2013-ban volt. Vagyis három évvel korábban. A bejegyzést követő kiemelt idézet is akkori. Olvasóinktól és a kronológia összeállítójától elnézést kérünk.

A Tanulmányok rovatba érkező írásokat lektoráltatjuk. A közlési feltételekre és a publikációs stílusra vonatkozó útmutatás, valamint a bírálati adatlap a lektorálás szempontjaival elérhető a honlapunkon: <https://folyoiratok.ofi.hu/uj-pedagogiai-szemle>.

élet és iskola, élet-iskola, életiskola, iskola és élet, iskola-élet, iskolaélet

„...házánk minden iskolája egyaránt a nemzeti művelődést szolgálván, e közös cél kapcsolatok, közös szempontokat létesít a közoktatás valamennyi munkása között, s azért minden egyes a maga területén nagyobb céltudatossággal működhetik, ha tájékozva van a saját munkájának az összesség munkájához való viszonyáról. Ezen köztudat erősödése vezet el fokozatosan egy megállapodott, **erős iskolai közvélemény**hez, amely a legbiztosabb szabályozója az iskolaügy fejlődésének.” (Részlet *Kovács János* MPT titkár beszámolójából a társaság 1900. január 20-i évi nagygyűléséről. *Magyar Paedagogia*, **9. évf. 2. sz.**)

„20 000 korona a debreczeni kántusnak. Egy egyszerű debreczeni polgárnak, Kövesdy Jánosnak végrendelete tartalmazza ezt a hagyatékot. Egy némely modern iskolánkat zárba hozná egy hasonló hagyaték. Nemcsak, mert kántusa nincs, de mert hirtelenében nem jutna eszébe, hogy **mi is az a kántus?** De a volt debreczeni diáknak még 70 esztendőskorában is fölszillan a szeme, ha a kántust emlegetik előtte. Az ifjúkori barátok s a velük harmonikus éneklés közben együttesen átértzett hazafias, bajtársi, művészeti hevületek emléke újul föl szívében.” (*Végyes* című szerkesztőségi jegyzetből. Uo.)

„Példák igazolják, hogy könnyebb leírni a szót, ha felújítjuk a kiejtéséhez szükséges motorikus képzeteket, azaz hangosan vagy legalább halkán kimondjuk. Lay és Schiller kísérletei is igazolják, hogy ha ezt megengedték a tanulónak, sokkal könnyebben írták le a szót, sokkal kevesebb hibával. Ezek alapján világos, hogy **a helyesírás megtanulható helyesírási szabályok nélkül.**” (Részlet *Weszely Ödön: A magyar írásbeli dolgozatokról* című tanulmányából. *Magyar Paedagogia*, **9. évf. 3. sz.**)

„Csak azt a tapasztalatot legyen szabad kifejeznem, hogy a magyar tanárképzést ma nem lehet a középiskola és egyetem között levő szakadék eltüntetése nélkül rendezni. Legtöbb bajunk abból ered, hogy igen sok fiatal egyetemi hallgató egyetemi évei végéig alig is tud e szakadék falán felkapaszkodni. Az iskola és az egyetem tehát úgy látszik, küzd egymással, sőt az egyetem önmagával is. Mindkettő a maga érdekeit tartja első sorban fontosnak s valóban egyenlő mértékben fontos is mind a kettő. Rövidséget egyik sem szenvedhet. Az iskolának meg kell, hogy legyenek a mindig jobb-jobb tanárai, az egyetemnek is lennie kell olyan hallgatóinak, kik a folytonosan magasabbra emelkedő feladathoz eredménnyel nyúlhatnak. Az érdek tehát közös, mert **egyik szükséglet teljesítése a másiknak már teljesült voltától függ s e tekintetben mindkettő első.** Fokozatosan nő az iskola feladata és bővül az egyetem munkaköre. Nem lehet e feladat teljesítését olyan emberekre bízni, kik e munkakört és a benne végzett munkát nem ismerik, mert tanítványaikat nem tehetik magasabb célra való törekvésre képessé, ha magok e cél felé soha sem törekedtek. (Részlet *Imre Sándor: Az iskola és az egyetem* című tanulmányából. *Magyar Paedagogia*, **9. évf. 4. sz.**)

